

Nr 221.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om särskild skatt å vissa lotterivinster m. m.; given Stockholms slott den 16 mars 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att
dels antaga härvid fogade förslag till förordning om särskild skatt å vissa lotterivinster,

dels bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen därjämte hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Lyberg.

Förslag

till

förordning om särskild skatt å vissa lotterivinster.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

1 mom. Å vinst i svenskt penninglotteri och å vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer skall, därest vinsten överstiger tjugufem kronor, till staten erläggas en särskild skatt utgörande tio procent av vinstens belopp. Av denna skatt skall hälften användas till utjämning av skattetrycket olika kommuner eller andra menigheter emellan.

Skatt skall icke utgöras för vinst, som utfallit å lott eller obligation, vilken icke blivit avyttrad, och ej heller för vinst, som ej av vinnaren uttages.

2 mom. Under penninglotteri inbegripes i denna förordning icke vad hållning medelst totalisator.

2 §.

När vinst, som avses i 1 § 1 mom., utbetalas till vinnaren, skall lotteriets anordnare eller premieobligationernas utfärdare innehålla så stort belopp, som motsvarar den stadgade skatten å vinsten.

3 §.

Det åligger anordnare av lotteri eller utfärdare av premieobligationer att inom viss tid, som Kungl. Maj:t bestämmer, efter det vinstdragning ägt rum, till statsverket redovisa den å vinstdragningen belöpande skatt genom handling försedd med stämpel å så stort belopp, som svarar mot skatten å vinsterna på samtliga i dragningen ingående avyttrade lotter eller obligationer.

Därest lotteriets anordnare eller premieobligationernas utfärdare visar, att vinst icke blivit av vinnare lyftad inom den härför föreskrivna tid, åger anordnaren eller utfärdaren att av det inbetalta skattebeloppet återbekomma så mycket som belöper på denna vinst.

4 §.

Närmare föreskrifter rörande skattens uppbörd och redovisning meddelas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1929, men skall icke tillämpas i fråga om vinst, som utfallit vid vinstdragning å premieobligationer, vilka utfärdats före nämnda dag, och ej heller i fråga om vinst i lotteri, vilken utfallit vid dragning före samma dag.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1928.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Lyberg, anför efter gemensam beredning med cheferna för social- och handelsdepartementen:

Vid anmälan tidigare denna dag av förslag till kommunalskattereform har jag förklarat det vara min avsikt att underställa Kungl. Maj:ts prövning ett inom finansdepartementet utarbetat förslag till förordning om särskild skatt å vinster i svenska penninglotterier och vid vinstdragning å svenska premieobligationer med undantag av sådana, vilka vid den nya kommunalskattelagens ikraftträdande redan varit utfärdade. Jag går nu att anmäla detta ärende.

Beträffande skälen till den föreslagna nya skatten och de allmänna riktlinjerna för densamma tillåter jag mig i huvudsak hänvisa till vad jag därutinnan anført vid anmälan av förslaget till kommunalskattelag. Jag vill dock här erinra om följande:

I fråga om det ändamål, vartill den föreslagna särskilda skatten å vissa lotterivinster bör användas, har jag förut denna dag erinrat, att vid 1927 års riksdag motionsvis föreslogs, att den då ifrågasatta skatten skulle utgå i form av stämpel och i sin helhet tillfalla staten, men att kommunalskatteutskottet vid sagda riksdag uttalade sympatier för att skatten skulle delvis användas för skatteutjämning. Skatteberedningen har nu, enligt vad jag vidare framhållit, föreslagit, att skatten formellt skulle hava karaktär av statsskatt samt att skatten icke måtte utgå såsom stämpel utan såsom en särskild direkt skatt och inlevereras till statsverket under enklast möjliga former, men att hälften av densamma skulle användas till skatteutjämning. Statskontoret och kammarrätten hava lämnat förslaget därutinnan utan anmärkning. Riksräkenskapsverket har däremot föreslagit, att någon ny skattetitel icke måtte inrättas utan den särskilda skatten på lotterivinst uttagas genom stämpel, varjämte riksräkenskapsverket avstyrkt, att viss del av skatten skulle förklaras skola gå till skatteutjämning. Samma ståndpunkt har intagits av en ledamot i statskontoret. Beträffande vad sålunda anförts om det olämpliga i att införa en särskild skatteform för att tillgodose ett visst bestämt ändamål, i detta fall skatteutjämningen, har

jag hänvisat till vad jag vid anmälan av 1927 års förslag till kommunal-skattelag yttrat beträffande den då föreslagna utjämningskatten. Vad jag då uttalat har synts mig vara tillämpligt jämväl på en skatt å lotterivinster, vilken helt eller delvis skulle användas för utjämningsändamål. Genom att ifrågavarande vinster frikallas från inkomstbeskattning, komma kommunerna att förlora för dem nu tillgängliga beskattningsföremål och det kan då icke anses lämpligt, att den nya skatten skall i sin helhet tillfalla staten utan någon kompensation till kommunerna. Det synes dock vara ur praktisk synpunkt omöjligt att giva varje särskild kommun ersättning för den förlust, kommunen skulle göra genom beskattningens omläggning, varför kompensation måste givas på annat sätt. Enklast kan detta ske på det sätt, att, på sätt kommunalskatteutskottet ifrågasatt, en del av den särskilda skatten går till skatteutjämning. Skatteberedningen har föreslagit, att den del av skatten, som skulle gå till skatteutjämning, skulle bestämmas till hälften. Denna grund för fördelningen har jag för min del biträtt.

Jag har vidare förut denna dag erinrat, att vid 1927 års riksdag motionsvis föreslagits, att den särskilda skatten skulle vara proportionell och utgå med 10 procent av vinstbeloppet, samt att även skatteberedningen föreslagit samma skattesats, ehuru med viss degression. Jag har ock förut framhållit, att jag ansett skatten böra vara proportionell samt att jag funnit den föreslagna skattesatsen vara väl avvägd och erbjuda fördelar ur rent teknisk synpunkt. Vinster om högst 25 kronor hava synts mig böra undantagas från skatt. Under denna förutsättning skulle den särskilda skatten under de närmaste åren, då blott vinsterna i det svenska penninglotteriet skulle vara föremål för densamma, utgöra för varje dragning 10 procent av 1,355,000 kronor eller 135,500 kronor och alltså för helt år $12 \times 135,500 = 1,626,000$ kronor, eller, med hänsyn till blivande restitutioner av skatt å icke uttagna vinster, i runt tal 1,600,000 kronor. Hälften därav eller 800,000 kronor skulle stanna hos staten.

I förevarande sammanhang skall jag tillåta mig beröra ett par detaljer, vilka jag icke behandlat i samband med förslaget till kommunal-skattelag.

Förordningens rubrik.
Kammarrätten.

Skatteberedningen har såsom rubrik å förordningen föreslagit »förordning om skatt å lotterivinst». Kammarrätten har emellertid anmärkt, att i rubriken borde antydias, att med lotterivinst skall jämföras vinst vid vinstdragning å premieobligationer.

Departementschefen.

Under lotterivinst har hittills utan särskild bestämmelse inbegripits vinst vid vinstdragning å premieobligationer, och någon tvekan i detta avseende torde icke hava yppat sig vare sig hos de skattskyldiga eller hos beskattningsmyndigheterna. Skulle nu i den särskilda förordningen eller i kommunalskattelagen fastslås, att vinst vid vinstdragning å premieobligationer icke vore att utan vidare anse såsom lotterivinst, skulle detta medföra den

konsekvensen, att man bleve tvungen att i förekommande fall uppräknade förutom lotterivinst vinst vid vinstdragning å premieobligationer, vinst vid vadhållning medelst totalisator o. s. v. Detta skulle avsevärt tynga lagtexten och skulle giva anledning till misstag, därest uppräknningen icke bleve fullständig eller det i framtiden skulle tillkomma någon nu icke använd form av lotteri, och har fördenskull kammarrättens anmärkning icke ansetts böra föranleda någon åtgärd. Uti anvisningarna till 19 § förslaget till kommunalskattelag har, på sätt jag vid anmälan av nämnda förslag omnämmt, tillagts en ny punkt med erinran om vilka lotterivinster äro underkastade den särskilda skatten. Dessa anvisningar hava erhållit en sådan avfattning, att därav torde klart framgå, att under lotterivinst inbegripes jämväl vinst vid vinstdragning å premieobligationer. För utmärkande av att icke alla slag av lotterivinster skola träffas av den särskilda skatten har jag ansett förordningens rubrik böra vara »förordning om särskild skatt å vissa lotterivinster».

Jag har, i motsats till vad skatteberedningen ifrågasatt, ansett det böra i förordningen införas en uttrycklig bestämmelse, att förordningen icke är tillämplig i fråga om vinster vid vadhållning medelst totalisator. Dylik vadhållning skulle nämligen kunna betraktas såsom penninglotteri.

*Totalisator-
vinster.*

Enligt skatteberedningens förslag skulle skatt icke utgöras för vinst, som utfallit å lott eller obligation, vilken icke blivit avyttrad, och ej heller för vinst, som ej av vinnaren uttoges. Skatten skulle inlevereras viss kortare tid efter det vinstdragning ägt rum, och skulle tiden härför bestämmas av Kungl. Maj:t. Vid skattens inbetalande skulle hänsyn tagas till de vinster, som utfallit på icke avyttrade lotter och obligationer, och skulle i följd härav skatt icke inbetalas för dessa vinster. För alla övriga vinster skulle skatt inbetalas och alltså även för dem, beträffande vilka det en gång i framtiden komme att visa sig, att vinnaren icke uttog dem. När föreskriven tid för lyftande av vinst gått till ända, skulle lotteriets anordnare eller premieobligationernas utfärdare vara berättigad att återbekomma erlagd skatt, som belöpte å icke uttagna vinster. Erforderliga närmare föreskrifter rörande skattens uppbörd och redovisning skulle meddelas av Kungl. Maj:t.

*Uppbörd och
redovisning
av skatten
m. m.*

*Skattebered-
ningen.*

På sätt jag omnämmt vid anmälan av förslaget till kommunalskattelag yttrade skatteberedningen i sin promemoria, bland annat, följande:

»Vad skattens redovisning till det allmänna angår, bör erinras därom, att det här icke gäller medel, som den skattskyldige vinnaren skall inbetala; det gäller tvärtom medel, vilka redan finnas tillgängliga hos lotteriets anordnare och vilka skola av honom utbetalas till det allmänna i stället för till den skattskyldige. Detta medför, att man icke behöver för skattens inlevererande till det allmänna uppställa det villkoret, att vederbörande vinster redan faktiskt skola vara utbetalda till vinnaren, utan

skatten kan inlevereras samtidigt med att vinsterna få lyftas. Därest det sedermera visar sig, att någon vinst icke blivit lyftad inom föreskriven tid och alltså tillfallit lotteriet, bör skatten på dylik vinst restitueras. Anordnas skatten på detta sätt, synes kontrollen på skattens inbetalande bliva mycket lätt.»

Skatteberedningen yttrade i förevarande avseende vidare:

»Skatten är avsedd att träffa de spelare som göra vinster, men däremot synes skatten icke böra träffa vinst, som tillfaller lotteriet eller obligationernas utfärdare, när lott respektive obligation icke blivit såld eller utfallen vinst icke blivit lyftad inom den tid, som kan vara bestämd. Dylika vinster hava fördenskull undantagits från den särskilda skatten och få vid penninglotteri likställas med den vinst, som tillfaller lotteriets ändamål genom själva lotteriverksamheten; för det fall att sistnämnda vinst beskattas såsom inkomst, böra jämväl lotteriet tillfallna vinster bliva föremål för inkomstbeskattning. Vad angår sådan vinst å premieobligationer, som tillfaller obligationernas utfärdare, kommer denna vinst att innebära en minskning av utgifterna för lånets förräntning. I den mån dessa utgifter få av utfärdaren avdragas vid beskattningen, komma vinsterna att medföra en minskning av de avdragsgilla utgifterna och alltså att indirekt bliva föremål för inkomstbeskattning.

På sätt tidigare berörts torde skatten böra inlevereras till det allmänna redan strax efter det dragning skett och vinsterna blivit tillgängliga för lyftning. Denna princip torde böra fastslås i förevarande förordning, men däremot torde det böra överlämnas åt Kungl. Maj:t att under hänsynstagande till förhållandena i det särskilda fallet fastställa tiden för skattens inleverande av den, som enligt vad Kungl. Maj:t föreskrivit skall förvalta lotteriet (lotteriets anordnare). Skatt bör då inbetalas för hela vinstbeloppet med undantag av vinster, som utfallit å icke försålda lotter eller obligationer. Däremot är det tydligen omöjligt att från inbetalande undantaga skatt å icke lyftade vinster, enär tiden för lyftande av vinster plägar utgå först lång tid efter dragningen. I stället bör lotteriet vara berättigat att, sedan nämnda tid gått till ända, återbekomma den skatt, som belöper å sådana vinster, som icke lyftats inom föreskriven tid och på den grund tillfallit lotteriet.

Det torde böra överlämnas åt Kungl. Maj:t att meddela erforderliga närmare föreskrifter för skattens uppbörd, redovisning och restitution.

Skatt synes, såsom tidigare framhållits, icke böra utgå för vinster, som komma att utfalla å redan utfärdade premieobligationer, och bestämmelse om undantag i sådant avseende har meddelats i övergångsbestämmelse. Med hänsyn till innehållet i 2 § har, ehuru det möjligen kunde anses onödigt, intagits uttrycklig bestämmelse, att särskild skatt icke skall uttagas för sådan vinst i penninglotteri som utfallit i en före lagens ikrafträdande verkställd vinstdragning.»

Angivna yt-
randen.

Uti sitt yttrande över skatteberedningens förslag anförde *fullmäktige i riksgäldskontoret* uti nu ifrågakvarande avseenden:

»Det föreslagna sättet för redovisning av ifrågakvarande skatt i vad den avser statens premieobligationer kunna fullmäktige emellertid ej lämna utan anmärkning. Det synes fullmäktige innebära en onödig omgång, att riksgäldskontoret efter varje vinstdragning skulle vara skyldigt att till stats-

kontoret inbetala skatt även å ej uttagna vinster för att sedermera erhålla restitution, därest vinst ej uttagits inom preskriptionstiden, som för de nu löpande premieobligationslånen utgör tio år. I stället synes böra föreskrivas, att riksgäldskontoret skall t. ex. två gånger årligen till statskontoret inleverera de skattebelopp, som belöpa på efter närmast föregående inleverering utbetalda vinster.»

Den ledamot i riksräkenskapsverket, som, enligt vad jag i allmänna motiveringen till förslaget till kommunalskattelag omnämnt, uttalat skiljaktig mening, har förmenat, att det syntes vara mycket olämpligt, att skatt icke skulle utgöras för vinst, som ej av vinnaren uttoges. Lotteriets anordnare finge i sådant fall en alldeles opåräknad inkomst, motsvarande vinstens hela belopp, och han borde desto hellre betala skatt för beloppet, som lotteriets egen vinst väl aldrig eller åtminstone endast i sällsynta undantagsfall torde bliva underkastad vanlig beskattning.

Kammarrätten har framhållit vikten av kontrollföreskrifter till förekommande av att lotter, varå vinst utfallit, falskeligen uppgivas vara icke avyttrade.

Jag kan icke dela den av nyssnämnde ledamot i riksräkenskapsverket förfäktade meningen, att särskild skatt bör utgå även för sådan vinst, som icke uttages av vinnaren. Det lärer vara jämförelsevis vanligt förekommande, att vinnare försumma att inom föreskriven tid uttaga vinster, och vid dylikt förhållande synes det vara naturligtast att i anslutning till sedan gammalt vedertagen praxis räkna en på grund härav till lotteriet hemfallen vinst såsom en del av den behållning, som skall enligt spelplanen tillfalla särskilt ändamål, och behandla dylik vinst efter samma regler som gälla för den övriga behållningen. Det synes icke finnas något giltigt skäl att beskatta just en dylik icke uttagen vinst, därest behållningen av en vinstdragning i övrigt icke beskattas.

Departements-
chefen.

Vad angår den av fullmäktige i riksgäldskontoret berörda frågan om tiden för inbetalande av skatten för vinster, vilka icke omedelbart lyftas, vill jag framhålla, att det här närmast rör sig om vem som skall äga rätt till räntan å det på en vinst belöpande skattebeloppet från det vinstdragning skett och till dess vinsten lyftes eller den för vinstens lyftande föreskrivna tid går till ända. I fråga om vinster å statens premieobligationer synes det vara utan större reell betydelse, huru saken ordnas. Beträffande åter vinster i det vanliga penninglotteriet, varom det för närvarande närmast rör sig, synes det icke förefinnas något skäl, varför lotteriets anordnare skulle få behålla en det allmänna tillkommande skatt och draga ränta på dess belopp, till dess vederbörande vinst lyftes. Skulle en vinst icke lyftas, återfår lotteriet för densamma erlagd skatt, men jag anser icke, att lotteriet kan göra anspråk på att erhålla någon ränta för ett av sådan anledning restituerat belopp; förordningen den 2 maj 1919 angående rätt till ränta vid restitution av utskylder m. m. är icke tillämplig vid en restitution

sådan som den ifrågavarande. På grund av vad jag nu anfört och då jag icke finner det lämpligt att i nu förevarande avseende olika bestämmelser meddelas för olika slag av lotterier, har jag i denna punkt upptagit skatteberedningens förslag.

I anledning av kammarrättens anmärkning vill jag omnämna, att jag icke är beredd att nu underställa Kungl. Maj:ts prövning förslag till bestämmelser om uppörd och restitution av ifrågavarande skatt. Dylika bestämmelser torde böra utarbetas först sedan det visat sig, huruvida förslaget godkännes av riksdagen. Jag vill dock framhålla, att å penninglotteriet från statens sida redan nu utövas en så stark kontroll ur andra synpunkter, att möjligheterna till skattesvek måste redan av denna grund anses så gott som uteslutna. Det torde icke erbjuda någon svårighet att skapa den ytterligare kontroll, som kan anses erforderlig ur beskattningssynpunkt.

*Ifråga-
varande
skatt under
budgetåret
1928/1929.*

Enligt mitt förslag skulle bestämmelserna om särskild skatt å vissa lotterivinster träda i kraft den 1 januari 1929, och den nya skatten skulle första gången uttagas å de vinster, som dragas i januari och utbetalas i februari 1929. Under första halvåret år 1929 skulle alltså inflyta skatt på vinsterna i fem dragningar och skulle sålunda med utgångspunkt från de av mig gjorda beräkningarna för tiden 1 januari—30 juni 1929 kunna beräknas ett inkomstbelopp å i runt tal 670,000 kronor, vilket belopp kommer att ingå i statens inkomst av stämpelmedel. Detta förhållande torde böra av riksdagen iakttagas vid beräkning av inkomsterna vid antagande av riksstat för nästkommande budgetår. Enligt vad jag förut anfört skulle till bidrag till skattetyngda kommuner anvisas ett anslag av halva inkomstbeloppet eller följaktligen 335,000 kronor, vilket torde böra givas reservationsanslags natur och uppföras under sjunde huvudtiteln. Därest Kungl. Maj:ts förslag rörande utjämnings-skatt av riksdagen bifalles, torde under motsvarande anslag i framtiden komma att innefattas jämväl medel, som inflyta genom dylik skatt.

Föredragande departementschefen uppläser härefter ett inom finansdepartementet utarbetat förslag till förordning om särskild skatt å vissa lotterivinster samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels antaga berörda förslag till förordning om särskild skatt å vissa lotterivinster,

dels under sjunde huvudtiteln till bidrag till skattetyngda kommuner anvisa ett reservationsanslag av kronor 335,000.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla, och skall till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Einar Regnér.